

tscheiden van
gd: tegenover
elijke schade
van den zen-
ar de Synode
komt hierop
e Vergadering
zullen elkan-
r bewaardheid
1, hebben zij
lat eerst die
n leedwezen
an Dijk. Con-
ken.

reest tusschen
Dijk.

nden de aan-

eputaten een-
Zendingblad
ijven van Ds
minder juiste
delburg. De
dat Ds van
van de hand
had kunnen
utaten juist
j, al was het
van Ds van
achteren zien
oren.

taten aan de
ten naar aan-
Ds van Dijk
hiervan door
adden daarin
n bovendien
n verzonden.
keurd; maar
ten niet een
Ds van Dijk

e Synode had
weg had be-
laire vanzelf

op te merken,
veel te blij,
op zulk een
at men alles
Dijk was er
el haar pleit-
niet, dat deze
oben gemaakt,
aar gestreefd
de deputaten
lerdaad recht

punt. Ds van
Heeg gewend
eputaten daar-
de deputaten
hun mandaat

de punt. Het
zijn woorden
cloven deden,
Ds van Dijk
voor tweer-
beschuldiging
waargemaakt.

Juli 1935, gaf
heel duidelijk
k de Synode
over den toon

, dat Ds van
ten vorm ook,
lelijk de rust
in Nederland
n moge terug-

an den wensch
heeft zich tot
verzoek om
en breed alle
kan er zeker
willen dienen.

ijfelen, dat de
hebben gewild,
aan deputaten

ar uitspraken
hebben; maar
putaten bege-
stuk, dan is
recht gedaan

ijn voor dezen
recht heeft ver-
zijn gevallen,
onaangenaam

an, die in het
s inneemt; hij
roten ijver in
in Gods gunst

en iets in zijn
het staat wel
dingen zocht.

Wij leerden er weer uit, dat ons werk onvolkomen is en met zonden bevuurd; wij zijn en blijven menschen. Maar aan de goede trouw en de warme liefde voor God en Zijn Koninkrijk, ook in het zendingswerk, behoeft gelukkig niet getwijfeld.

Ds van Dijk, die zulk een langen staat van dienst heeft, zal wellicht spoedig heengaan; en dan kan hij terugzien op de grootheid van Gods goedertierenheden, hem zoo ruim bewezen.

J. D. W.

Generale Synode der Gereformeerde Kerken.

De zestiende zitting.

Vrijdagmiddag 2 October j.l. om tegen 3 uur ving de 16e zitting aan.

Ds J. v. d. Berg rapporteerde hierna nog even over de kwestie van het Psalmboek op het zendingsterrein.

Dr W. A. v. Es rapporteerde hierna nog weer over de conclusie inzake de vraag van de kerk van Wageningen over de verenigbaarheid van dienaar des Woords en het reserve-officierschap bij het Nederlandsche leger. De voorgestelde conclusie luidde nu als volgt: „Saamvattend adviseert de commissie de Synode uit te spreken:

1e dat het ambt van Dienaar des Woords niet verenigbaar is met den dienst van reserve-officier bij het Nederlandsche leger, omdat:

a. inzonderheid bij e.v. mobilisatie de dienst van officier te groote eischen stelt wat tijd en arbeid betreft;

b. de militaire dienst den officier in allerlei omstandigheden kan brengen en in verrichtingen ontwikkelen die het geheel eigen karakter van zijn ambt zouden kunnen schaden;

2e dat wanneer het ontslag uit den dienst ook financiële gevolgen meebrengt en de kerkeraad reeds tevoren wist, dat de Dienaar des Woords reserve-officier was, zonder daartegen bezwaar te hebben gemaakt, de uit het ontslag voortvloeiende financiële schade met betrekking tot den resp. Dienaar op billijke wijze behoort geregeld te worden.”

Tucht over Doopleden.

Hierna was aan de orde een voorstel van de classis Breukelen, dat, overwegende: 1e dat doopleden en belijdende leden der gemeente als bondelingen voor God gelijk staan; 2e dat het voor alle bondelingen aankomt op gehoorzaamheid des verbonds, naar buiten uitkomend in een goede belijdenis en een godzaligen levenswandel; 3e dat alle afwijkenden, van die naar buiten uitkomende gehoorzaamheid des verbonds, voorwerpen dienen te zijn van kerkelijke tucht, allereerst bestaande in vermaning en waarschuwing; 4e dat deze tucht niet tot haar uiterste consequenties kan voortschrijden, zoolang het geestelijk onderscheidingsvermogen ontbreekt; 5e dat waar dit geestelijk onderscheidingsvermogen voorhanden is, of — krachtens de roeping der kerk door onderwijzing in den weg des verbonds alsnog is bijgebracht, het andere dooplid dat in zijn ongehoorzaamheid volhardt principieel op dezelfde lijn staat met een belijdend lid in dezelfde omstandigheden, van oordeel zijnde: 1e dat zulke mondige doopleden om hun volharding in hun ongehoorzaamheid der censuur waardig zijn; 2e dat het gewenscht is alsdan zooveel mogelijk een soortgelijke censuur-procedure te volgen als er bij belijdende leden gevolgd wordt, bij verharding eindigende in den ban met een formule daarvan, dringt er bij de Generale Synode ernstig op aan, om in den geest van dit oordeel de tucht over doopleden te regelen.

Tevens kwam hierbij aan de orde een verzoek van de classis Amsterdam om de zaak van „de tucht over doopleden” tot een beslissing te willen brengen. De classis wijst er op, dat zij terzake geen „eenparigheid van gevoelen” in de kerken heeft kunnen constateren. Waar zij van oordeel is dat die eenparigheid van gevoelen in een kwestie als de onderhavige er een is waarbij alle kerken zijn betrokken, en die alleen bereikt kan worden onder leiding eener Generale Synode en verlangend uitziet naar het totstandkomen van een definitieve regeling van afwijkende doopleden, wendt zij zich tot de Generale Synode opdat deze indien ter Synode de gelegenheid tot rustige bezinning ontbreekt aan een commissie opdrage de volgende Synode dienaangaande te adviseeren en haar advies tijdig aan de kerken te doen toekomen.

De commissie die hierover rapporteerde, stelde aan de Synode de volgende conclusies voor: 1e aan den uitgesproken wensch van de classis Breukelen en Amsterdam te voldoen en nu de overweging van een meer definitieve regeling van de tucht over de „doopleden” ter hand te nemen;

2e daartoe een commissie van vijf leden te benoemen met de opdracht omtrent de leidende beginselen van een e.v. regeling der volgende Generale Synode van advies te dienen; en 3e de commissie te verzoeken haar rapport vóór 1 Jan. 1938 aan alle kerkeraden en classes toe te zenden.

Rapporteur was Dr W. A. v. Es. De Synode ging met de conclusies mee.

Bezwaarschrift.

Hierna kwam aan de orde de conclusie over het bezwaarschrift van den heer J. La Roy te Schiedam tegen de uitspraak van de Part. Synode van Zuid-Holland-Z., inzake de prediking van Ds C. Vonk. De conclusie was reeds in een zitting in comité vastgesteld.

Dr G. Keizer rapporteerde hierna namens deputaten voor inzameling van gelden ten behoeve van Görlich, Ehersbach en Oderwitz.

Het rapport werd goedgekeurd.

De zaak-Ds K. v. Dijk.

Hierna kwamen aan de orde de conclusies in comité vastgesteld in betrekking tot de zaak-Ds K. van Dijk, waarover de Synode uren in comité heeft vergaderd. Deze conclusies luiden:

De Generale Synode van Amsterdam, in haar vergaderingen handelende over de geschillen, die gerezen zijn tusschen de XII Deputaten der Generale Synode van 1933 voor de Zending onder de Heidenen en Mohammedanen en Ds K. van Dijk, miss. Dienaar des Woords bij de Kerk te Heeg,

kennis nemende van het breede rapport der Commissie van prae-advies, waaruit blijkt, dat zij alles nauwkeurig onderzocht heeft,

zich geroepen ziende harerzijds uitspraak te doen over de aanklachten van Ds K. van Dijk tegen broeders Deputaten b.g. bij haar ingediend,

sprekt uit:

Ten eerste.

Ten opzichte van de klacht van Ds K. van Dijk, dat broeders Generale Deputaten voor de Zending een-drachtig geweigerd hebben aan hem de gelegenheid te geven om in het Zendingblad, waarin de uitspraak van de Generale Synode 1933 (Acta, Art. 214, 4e) was verbreid, de onjuistheid daarvan aan te toonen:

a. dat wat de aangevoerde feiten betreft deze klacht wel juist is, maar zij geen rekening houdt met het andere feit, dat de Redactie van het Zendingblad, na een rectificatie van een door Ds K. van Dijk geïncrimineerde uitspraak, zoo haast als mogelijk was, deze rectificatie heeft aangebracht, waardoor Ds K. van Dijk zich althans wat het Zendingblad betreft ten volle gecontenteerd had kunnen achten;

b. dat door hem uit het oog wordt verloren, dat voor de Generale Dep. bij de weigering der door Ds K. van Dijk ingezonden artikelen afgezien van andere redenen mede als overweging mocht gelden, dat zij ook te waken hebben, dat de Zending door het opnemen van ingezonden stukken geen schade lijde, hoewel de Gen. Dep., achteraf beschouwd, juist zoude gehandeld hebben, indien zij aan Ds K. van Dijk, al ware het slechts eenmaal, de gelegenheid hadden geboden in het Zendingblad een korte, zakelijke en gepaste ontvanging van zijn grieven te geven;

c. dat het besluit van de Generale Synode van Middelburg 1933 (zie art. 214, 4e), gelijk reeds is uitgesproken, op verklaarbaar misverstand heeft berust en kwade trouw in geen geval mag worden verondersteld;

Ten tweede.

Ten opzichte van de klacht van Ds K. van Dijk, dat de Generale Deputaten hem in een circulaire (zonder zijn voorkennis verzonden) bij de Kerken in verdenking hebben gebracht, door aan de Kerken mede te deelen, dat zij, Generale Deputaten, betrouwen en afkeurden wat hij, naar zijn beste weten, in het belang der goede zaak en voor de eere van zijn Zender gedaan had voor de invoering van een complete psalmberijming bij de Int. Gemeenten op ons Zendingsterrein, en tegen het verzet tegen die invoering van de zijde zijner collega's, 't geen den Deputaten niet toekwam tegen hem op die wijze partij te kiezen en hun gezag in de weegschaal te leggen, om wat hij in deze zaak meende te doen, bij de Kerken verdacht te maken;

a. dat hierbij door Ds K. van Dijk geen rekening wordt gehouden met de overweging van de Generale Deputaten, dat er door sommige zijner publicaties eenige onrust in de Kerken gewekt was, als zouden collega's in Indië het met de zuivere beginselen in de Zending niet nauw genoeg nemen en als zouden de Generale Deputaten zijn artikelen niet wel kunnen ontzenuwen;

b. dat het een verzuim van de Generale Dep. is te achten, dat zij buiten voorkennis van Ds K. van Dijk het eerste vertrouwelijk schrijven aan al de Geref. Kerken in Nederland hebben verzonden;

c. dat, al hadden de Generale Dep. tot het schrijven en verzenden van bovengenoemd vertrouwelijk schrijven geen speciale opdracht, toch het verzenden van zulk een schrijven op zichzelf niet is af te keuren, hoewel Dep. zich daarbij hadden moeten onthouden van het uitspreken van een oordeel over de handelwijze van Ds K. van Dijk;

d. dat Ds K. van Dijk juist gehandeld had, indien hij rekening had gehouden met den wensch van de Generale Synode te Arnhem 1930 „dat Ds K. van Dijk beter had gedaan het geschil tusschen hem en de Afzonderlijke vergadering niet publiek in de pers te bespreken, maar zich te hebben bepaald tot een behandeling daarvan alleen in den kerkelijken weg”, temeer, omdat hij zijn consciëntie reeds in ruime mate had ontlast.

Ten derde.

T.o.v. de klacht van Ds K. van Dijk, dat Generale Dep. zich, zonder opdracht van de Kerken gemengd hebben in een zaak door hem aanhangig gemaakt bij de Kerk van Heeg, en door hun advies aan die Kerk, evenals door een schrijven aan hem, getracht hebben te verhinderen, dat een aanklacht door hem bij zijn kerkeraad ingediend tegen een der Dienaren van die Kerk onderzocht zou worden, en dus het kwaad, dat volgens Gen. Dep. bij hem, en volgens zijn gevoelen bij hen gevonden wordt, bestraft zou worden; dat het volkomen juist is, dat de Generale Dep. op verzoek van de Kerk te Heeg aan den Kerkeraad dezer Kerk advies hebben gegeven, waartoe zij naar hun overtuiging niet incompetent waren, en dat dit geven van advies niet met hun bevoegdheid en mandaten in strijd is.

Ten vierde.

T.o.v. de klacht van Ds K. van Dijk, dat Generale Dep. met verdraaiing zijner woorden beweren, dat hij iets beloofd heeft wat hij niet heeft beloofd en nu volgens hun schrijven van 28 April 1936 hem schuldig verklaren aan verbreking van zijn woord;

a. deze in zooverre juist is, dat Generale Dep. de overtuiging hadden, dat Ds K. van Dijk op 12 Juli 1935 ook door hem plechtig bezegelde stipulatiën heeft verbroken;

b. dat uit de stipulatiën zelve en de desbetreffende brieven enz. dit verbreken van de plechtige overeenkomst van 12 Juli 1935 niet evident blijkt, daar de gezegde uitdrukkingen in de stipulatiën bezien in het licht der gewisselde stukken, voor tweeërlei uitlegging vatbaar zijn;

c. het dus ook niet staande gehouden kan worden, dat Ds K. van Dijk zich aan verbreking van zijn op den 12en Juli 1935 gegeven woord heeft schuldig gemaakt;

5a. Dat Ds K. van Dijk een ernstige afkeuring verdient over het feit, dat deze zich niet gehouden heeft

aan het door hem gegeven woord in zijn overeenkomst met de Generale Dep. op 24 Juli 1935 en zijn op dien datum aangegane verbintenis heeft verbroken;

b. dat na lezing van al wat door Ds K. van Dijk in deze zaak is geschreven, niet het minst van zijn aan alle kerkeraden toegezonden brochure „Om de Waarheid”, de meer dan ergerlijke wijze, waarop Ds K. van Dijk onder meer over Gen. Dep. voor de Zending zich voortdurend uitlaat, ten zeerste is af te keuren, en Ds K. van Dijk daarover schuldbelijdenis tegenover de Gen. Dep. moet doen;

c. dat Ds K. van Dijk van verdere publicaties, in welken vorm ook, aangaande het tot duaver gepasseerde afzie, opdat mede daardoor eindelijk de rust en de vrede, zoowel in de Kerken in Nederland als in Indië onder Gods rijken zegen moge terugkeeren;

en besluit van deze beslissingen zoo spoedig mogelijk kennis te geven aan Gen. Dep. voor de Zending en aan Ds K. van Dijk te Wonosobo.

Rapporteur was Dr H. Kaajan.

Over de verhouding van Ds K. van Dijk tot de afzonderlijke vergadering van miss. dienaren op Midden-Java ten Zuiden, rapporteerde Ds W. H. v. d. Vegt. De conclusies luiden:

De Generale Synode van Amsterdam 1936, handelende over de geschillen tusschen Ds K. v. Dijk, missionair dienaar des Woords te Wonosobo en de afzonderlijke vergadering van missionaire dienaren des Woords op Midden-Java;

kennis genomen hebbende van het verzoek van Ds K. van Dijk, de Kerk van Heeg en de particuliere Synode van Friesland (ten Zuiden), gedateerd resp. 20 Maart, 19 Juni en 3 Juli 1936; benevens van tal van andere brieven en geschriften, op deze zaak betrekking hebbende;

gehoord het rapport der prae-adviseerende commissie;

overwegende, dat om de eer van Christus en Zijn Kerk en in het belang der Zending, en der Zendingarbeiders, de bestaande oneenigheden zoo spoedig mogelijk moeten beëindigd worden:

besluit:

a. aan de Afzonderlijke Vergadering der missionaire dienaren des Woords op Midden-Java te adviseeren, dat zij aan Ds K. van Dijk haar leedwezen betuige over alle uitlatingen, waardoor deze zich in zijn eer als dienaar des Woords zou aangetast kunnen achten, en dat zij deze uitlatingen in haar geheel intrekke;

b. aan Ds K. van Dijk te Wonosobo te adviseeren, dat hij zijn leedwezen betuige aan de Afzonderlijke Vergadering van missionaire dienaren des Woords op Midden-Java over zijn aanklacht, bij de Kerk van Heeg en andere zendende kerken ingediend, en dat hij deze in haar geheel intrekke;

c. aan een drietal deputaten in N.O.I. op te dragen, dat zij voor de opvolging van deze adviezen zorg dragen;

d. van dit besluit kennis te geven aan Ds K. van Dijk, de Afzonderlijke Vergadering van missionaire dienaren des Woords op Midden-Java, de kerk van Heeg, en de andere bij deze zaak betrokken zendende kerken, aan de classis Workum, de Zendingssynode van Friesland, en de Particuliere Synode van Friesland (ten Zuiden).

Ouderling Bosma rapporteerde voorts over een bezwaarschrift van de kerk Laar (Duitschland).

Synode 1939 te Sneek.

De voorzitter deelde mede, dat een verzoek was ingekomen van den kerkeraad van Sneek, om daar de volgende Synode te houden aangezien nog nimmer in het ressort van Friesland-Zuid een Generale Synode gehouden werd. De afgevaardigden van Friesland-Zuid ondersteunden dit verzoek.

Ds A. J. Bouma van Heerenveen onderlijnde dit. Besloten werd de volgende Generale Synode te Sneek te houden.

Om 4 uur werd de zitting verdaagd.

Slotzitting.

Om half acht kwam de Synode in comité-generaal bijeen, waarna om 8 uur de openbare slotzitting aanving.

Gezongen werd Ps. 143:10.

Hierna rapporteerde Prof. Dr G. Ch. Aalders over een voorstel van de Part. Synode van Zuid-Holland-Noord inzake de verlenging der bevoegdheid tot proponeeren, bedoelende dat kandidaten bij de classisale vergadering, die hun het recht verleende, bij hun aanvragen tot verlenging over zullen leggen een attestatie van de kerk of kerken, waartoe zij het laatste jaar hebben behoord. De commissie acht een uitspraak der Synode gewenscht en stelt voor dat de Synode nu een uitspraak doe als bovenbedoeld. Conform besloten.

N.S.B. en C.D.U.

Hierna kwamen aan de orde verzoeken en voorstellen inzake het lidmaatschap van de Nat. Socialistische Beweging (N.S.B.) en de Chr. Dem. Unie (C.D.U.) ingediend door de Part. Synode van Zuid-Holland-Zuid: de classes Assen en Ommen; de Part. Synode van Zuid-Holland-Noord; idem van Overijssel; de classes Rotterdam en Warffum, alsmede verschillende bezwaarschriften in betrekking tot deze materie.

Rapporteur was Ds W. W. Meynen.

Saamvattend stelt de Commissie het volgende voor:

De Synode,

kennis genomen hebbende van de verzoeken, van de zijde van onderscheiden Part. Synodes en classes tot haar gekomen;

erkennende, dat we in een tijd van buitengewone verwarring leven, ook in het sociale en politieke leven, waarin allerlei revolutionaire denkbeelden opkomen, ook tot verandering van de huidige maatschappelijke orde, en tot instelling van een anderen staatsvorm; en dat in zulk een tijd ook terecht van de zijde der Synode een woord van waarschuwing en bestiering van het leven wordt verwacht;

gehoord het rapport van de desbetreffende rapporterende Commissie, besluit:

1. haar instemming te betuigen met den inhoud van